

DÉLVIDÉK

ZOMBOR, 1943. február 8.
Csihás Benő u. 3. III. évfolyam, 30. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés egy óra 3.20, negyedévre 9.20 P.
Levélcim: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

A NÉMET TENGERALATTJÁRÓK UJABB 211.000 TONNA

ANGOL HAJÓTERET SÜLLYESZTETEK EL

Két nap alatt két német különjelentés a tengeri sikerekről / Knox amerikai miniszter szerint nagymértékben fokozódott a tengeralattjáró veszély

A Donec és Oskol vidékén tovább tartanak a súlyos harcok

A német sajtó írja: A bolsevista áradat elé áttörhetetlen gátat kell emelni Bolgár lap a Szovjet törökellenes terveiről – Amerikai csapatok érkeztek Belga-Kongóba

Az elmúlt negyvennyolc órában úgy a szárazföldön, mint a levegőben és a tengereken folytatódott az egyre nagyobb arányokat öltő küzdelem. A legnagyobb jelentőségű esemény kétségtelenül a vezéri főhadiszállás vasárnapi és hétfői különjelentésében közölt nagy német tengeralattjáró siker. A vasárnapi különjelentésben — amelyet lapunk más helyén ismertettünk — 102.500 tonnát kitevő 10 ellenséges szállító- és tartályhajó elsüllyesztését jelenti, míg a hétfői

Különjelentés

A következőket tartalmazza: Német tengeralattjárók napokkal ezelőtt az Atlanti óceán északi részében megtámadtak egy keleti irányban, Anglia felé haladó teljesen megrakott szállítóhajókból és a szokottnál jóval nagyobb tartályhajókból álló karavánt, amelyet a szállítmány értékéhez mérten erősen biztosított az ellenség és kemény küzdelemben megsemmisítették a karaván 14 hajóját összesen 109.500 tonna vízkiszorítással, egy másik gőzöst pedig megtorpedóztak. Az elsüllyesztett hajók közül 5 tartályhajó volt.

Ezek a német sikerek bizonyítják, milyen alapos oka van az angolszász közvéleménynek arra, hogy aggasztónak tartsa az atlanti csata jelenlegi állását és a legnagyobb aggodalmakkal tekintsen a jövő elé. Maga Knox amerikai haditengerészetiügyi miniszter is kijelentette — mint a Stefani iroda közli — hogy az Atlanti óceánon jelenleg jóval több tengeralattjáró van, mint a múlt évben. A hajók elsüllyesztéséről szóló hírek nyomán fokozódik a nyugtalanság úgy Angliában, mint Amerikában. A lapok és a közvélemény felfogása szerint egyáltalán nem hatékony a tengeralattjáróelhárítás, a karavánrendszer csődöt mondott, az angolszász repülőgépeknek a tengely tengeralattjárótámaszpontjai elleni támadásai pedig hatástalannak. Angol

fejtagás szerint a tengeralattjáró veszély olyan mértékű, hogy az már eleve kudarcra ítéli a szövetségesek minden támadó tervét.

A vezéri főhadiszállás

hétfői hadijelentésében közölte, hogy a kaukázusi arcvonalon csak helyi jelentőségű harcok folytak. A Novorosijszknál partraszállt ellenséges erők megsemmisítése során 31 páncélos puszta el és az ellenség emberveszteségei is súlyosak. A Don torkolat és a Donec kanyarulat vidékén viszonylagos nyugalom volt. Egy ellenséges ezredet, amely átkeléssel kísérletezett, megsemmisítettek a német csapatok. A Donec középső szakasza és Oskoltól nyugatra heves harcokban visszaverték a németek a bolsevista támadásokat. A Ladoga tótól délre is kemény harcok folynak. Az ellenség csak az egyik német ezred szakasza előtt 400 halottat hagyott.

Északafrikában kölcsönös felderítő tevékenység folyik. Hét ellenséges repülőgépet lelőttek.

Hétfőre virradóra néhány ellenséges gép kisebb zavarótámadást kísérelt meg német területek ellen. Három ellenséges gépet lelőtt a légvédelem.

Vasárnap német légierek egy dél-angliai kikötőt támadtak hatásosan.

Az északafrikai helyzettel kapcsolatban a Newyork Times c. amerikai lap hárcéteri tudósítója azt írja, hogy nem lehet többé titkolni azt a tényt, hogy a németek egész sor kisebb, de ügyes akcióval sorra megsemmisítették az angolszászok offenzív kísérleteit és megakadályozták a szövetségeseket abban, hogy elvágják a tunéziai tengelycsapatok utánpótlási vonalát. Nem állítható sem az, hogy a német-olasz csapatok harcikedve csökkent volna, sem pedig az hogy

a tengely fegyverei és hadianyaga rosszabb volna mint eddig.

A katonai természetű eseményekhez tartozik még az a hír, amely közli, hogy Belga-Kongóban amerikai csapatokat tettek partra.

A Szovjet

terveiről cikket ír a Recs c. bolgár lap és megállapítja, hogy Moszkva kétségtelenül igényt támaszt a Dardanellákra. Sztalinék ilyen irányú területi igényei Anglia érdekeibe és ellenállásába ütköznek és London diplomáciai uton igyekszik hatni Törökországra olyan értelemben, hogy az gátolja meg a szovjet tervek érvényesülését. Törökország természetesen tisztában van úgy a szovjet, mint az angol szándékokkal.

A Német Távirati Iroda amszterdami jelentés nyomán idézi az angol rádió egyik hírét. Eszerint Haldaine angol újságíró a Szovjetunióból írott cikkében rámutat arra, hogy a Szovjet egyre nagyobb mértékben állítja a háború szolgálatába a nőket. A vasuti alkalmazottak 75, az ipari munkásoknak pedig 80 százaléka már nő, mert a férfiakat az arcvonalarra küldik. Az angol újságíró foglalkozik a Szovjet háború utáni terveivel és azt írja, hogy a bolsevisták győzelmük esetén Németország lakosságát kényszermunkára a Szovjetunióba hurcolnák. Az Aftenposten c. svéd lap viszont egy norvég tanítónő cikkét közli, aki a Szovjetben járt és ott olyan térképeket látott amelyek Norvégia, Svédország és Finnország északi részét szovjet területként tüntették fel.

Németország

erejének teljes kifejtése gyors ütemben közeledik a befejezés felé. Sorra hozzák azokat az intézkedéseket, amelyek a totális háborúra való teljes átállást célozzák. Most már a főiskolai hallgatók tananyagát is meg-

rövidítették, hogy rövidebbre fogják a tanulási időt is. A körzetvezetők két napos értekezletet tartottak, amelynek tárgya szintén a totális erőfelfejtés megszervezése volt. A Volkischer Beobachter ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a bolsevista áradat elé áttörhetetlen gátat kell emelni. Németország fanatikus elszántsággal gyűjti össze erejét és szál szembe az ellenséggel a végső győzelemig.

Egyéb hírek közül megemlítjük, hogy az amerikai szenátusban erős ellenzékre találtak Rooseveltt és társai fegyverkezési tervei. Rooseveltt csillagászati számokig akarja fokozni a fegyverkezést, míg a szenátus bizottságai realiztikusabban ítélik meg a lehetőségeket és megállapítják, hogy a haditermelésnek arányban kell lennie a felhasználhatóság lehetőségeivel. Csak olyan létszámú hadsereget szabad felállítani, amelynek utánpótlása is zavartalanul el látható.

Az indiai függetlenségi mozgalom rádiója szerint a hindu szabadságmozgalom az elmúlt hat hónap alatt pillanatra sem csüggedt el. Amióta a japán légitámadások megkezdődtek India ellen, az angolok rendkívüli módon megszigorították a cenzurát és így nem szivárgathatnak ki hírek a hinduk zavargásairól, pedig a hindu nacionalisták állandóan harcoknak és a közlekedési vonalak tervszerűen rongálják és semmisítik meg. A hinduk több száz hivatalos épületet felgyújtottak, vagy romba döntöttek és nem lehet őket eltántorítani céljuktól, az idegen iga lezárásától.

Lendületes ellentámadásokkal veri vissza a német hadsereg a Szovjet támadásait

A tervszerűen megrövidített arcvonal nagymértékben megerősödött

Berlin, február 8. A Berlinbe érkezett jelentések szerint arról számolnak be, hogy a keleti arcvonalon a németek jelentős mértékben megerősítették állásaikat és visszaállították az összeköttetést előretolt állásaikkal.

A kaukázusi német csapatok tervszerű hadmozdulattal kiűritették a két kaukázusi hídfő közötti pusztaságot, Jejszket is beleértve. A német hadsereg teljes ütőképességgel foglalta el új állásait és meghiusította az ellenség valamennyi támadó kísérletét.

A Donec felső folyása és Oskol vidékén to-

vábbra is nagy heveséssel tartanak a harcok. Oskol vidékén egy német kötelék, amelyet körülkerített az ellenség 38 órán keresztül vitézül harcolt és átvágta magát a német hadsereg zöméig.

Valamennyi arcvonalszakaszon eredményesen hártották el a szovjet támadásokat.

A Szovjet roppant veszteségekkel fizeti meg támadásait

Berlin, február 8.

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harcterről:

A keleti harctéri helyzet jellemzője a német állások világosan felismerhető erőgyarapodása, amely eredménye annak, hogy a főellenállási központokban tervszerűen megrövidítették az arcvonalakat.

Az ebből származó fokozott harcerő meggyőzően jutott kifejezésre azokban a lendületes ellentámadásokban, amelyekkel minden szovjet támadásra válaszoltunk. E harcokban a Szovjet nem utolsó sorban a német légi haderő rendkívül nagymértékű bevetése következtében 83 páncélos, 16 páncélos felderítőkoszt, 112 löveget, köztük sok nehéz ágyut, 5 sztalinorgonát, 23 nehéz gránátvetőt és egyéb hadianyagon kívül több mint 200 gépesített és fogatolt járművet vesztett. A fokozott ellenhatás következtében különösen a Kubán-, a Don- és a Donecvidéken még megsokszorozódtak a bolsevisták amegy is súlyos veszteségei. Itt, de a középső arcvonalszakaszon is, harci- és rombolórepülőgépek nagy kötelékeinek szüntelen támadásai valóságos vérfürdőt rendeztek a bolsevista tömegek között. Többhelyütt több ezred készenléti állásait a német bombák repeszének és a tüzfegyverek lövedékeinek zápora szétzúzta.

Német támadócsoportok rohamerő a Kubán-vidéken és a Manics mélyföldön lévő sündisznóállásokból mély előretöréseket hajtottak végre a támadó szovjet csapatok között.

Gyors német csapatok e harcok közben elfoglaltak egy támaszpontot kiépített helységet. A helységet mintegy két lövészszázalaj tartotta megszállva. A két zászlóaljat néhány fogoly kivételével felmorzsolttuk. A németek itt egy nagy üzemanyagraktárt zsákmányoltak.

A Don alsó folyása vidékén a Szovjetnek mintegy ezrednyi erősségű csapatokkal a hídfőállás ellen intézett támadásait ellentámadással visszavertük.

Nyolc szovjetharcost megsemmisítettünk és a bolsevistákat visszavetettük messze keletre.

Sikerült felszabadítani a bolsevistáktól bekerített két helységet, amelyben német csapatok sikeresen védekeztek.

Német páncélosok a Donectól északra ellentámadást intéztek és jelentős területnyerésért értek el.

A Donec alsó folyása mentén változatlan heveséssel továbbtartanak a kemény harcok.

A német harcscsoportok elszánt ellentámadásait itt is jelentős sikerekkel jártak. Egy német páncéloskötelék támadása meglepte és szétugrasztotta a készenléti állásban lévő 35. szovjet gárdahadosztályt. A páncéloskötelék a szó szoros értelmében lehengerelt egy bolsevista ezredet. Az Oskol-szakaszon is roppant veszteségekkel kellett a Szovjetnek megfizetnie további támadásait, amelyekre csaknem mindenütt azonnali ellentámadásokkal válaszoltak a német csapatok.

A német támaszpontok saktáblaszerűen elhelyezett rendszere hatékonyan ellenállott az igen nagy tűzérési és páncélos bevetéssel indított bolsevista támadásoknak.

Az elhárítás sikerében igen nagy része volt

Churchill beszámolóját várja London

Az Exchange Telegraph jelentése szerint Churchill azonnal hazaérkezése után tanácskozássra hívta össze kormányának fontosabb tagjait. Rövidesen beszámol az angol kormányfő a királynak is, majd az alsóház titkos ülésén tájékoztatja a törvényhozókat casablancai, adanai, ciprusi és kairói megbeszéléseiről.

Egyébként mint angol részről közlik, Chur-

hill Londonba való visszatérése előtt utközben még tárgyalást folytatott az algiri szövetséges főhadiszálláson.

CHURCHILL HAZAÉRKEZETT

Amszterdam, február 8.

Az angol hírszolgálat jelentése szerint Churchill visszaérkezett Angliába. (MTI)

Amerikai csapatösszevonások Északafrikában

Berlin, február 8.

Az Interinf. hírszolgálat jelentése szerint a német csapatok Tunéziában szilárdan a kezükben tartják Dsebel Manquert, amelyért kemény harcok folytak. Jellemző, hogy ezeket a fontos hegyi állásokat nyilván azért, hogy saját erejüket kimélik, francia zsoldos csapatokkal támadják.

A déli szakaszon Faidtól nyugatra folytatják az amerikai csapatok nyugati irányú visszavonulásukat. Gafsa vidékén azonban nagyobb ame-

rikai erőösszevonások folynak. Az ellenség nyilván újabb támadásra készül.

Montgomery a nyolcadik angol hadsereggel arra törekszik, hogy befészkelje magát a parti utak mentén lévő senki földjére és előretolt támaszpontokat szerezzen. Az ellenség ezen kísérleteit meghiusították a tengely csapatok.

Az jelek szerint Montgomery most ismét arra törekszik, hogy déli irányból, a sivatagból átkaroló támadást hajtsa végre Rommel csapatai ellen.

Különjelentés egy brit cirkáló és 16 szállítóhajó elsüllyesztéséről

Berlin, február 8.

A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli:

Német tengeralattjárók kitartó és kemény harcokban Angliába haladó hajókaravánokból, amelyek az afrikai és szovjet arcvonal számára szánt hadianyaggal voltak megrakva, 16 szállítóhajót és tartályhajót süllyesztettek el. Az elsüllyesztett hajók tonnatartalma 102.500 tonna.

Azonkívül elsüllyesztettek négy szállítótorlást is. Három hajó torpedótalálatok következtében megsérült.

Egy német tengeralattjáró a Földközi tenger keleti részében elsüllyesztett egy Dido-osztályhoz (5450 tonna) tartozó cirkálót. (MTI)

Kétnapos értekezletet tartottak a német birodalmi körzetvezetők

Berlin, február 8.

Mint a Német Távirati Iroda jelenti, a német körzetvezetők két napos értekezletet tartottak, amelyen a német népnek a háborúba való totális részvételével foglalkoztak.

A hétfői német lapok nagy cikkekben foglalkoznak az értekezlettel és kiemelik annak nagy jelentőségét.

A Völkischer Beobachter szerint az elmúlt

hétben két értelemben rázták fel a német népet: a hatodik hadsereg hőseire való emlékezéssel és azzal az elhatározással, hogy a német nép minden erejét a győzelem kivívása érdekében összpontosítja. Nemcsak a birodalom és a nemzet léte, hanem minden egyes német fizikai életbenmaradása is megköveteli a legteljesebb erőfeszítést és a háború diadalmas befejezését.

TURUL FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 328

Hétfő-Szerda 16 éven felülieknek

„EGY CSÓK AZ ÉLET”

Főszerepekben a legkiválóbb finn filmszínészek.

PÓTMUSOR: MAGYAR ÉS OLASZ HIRADÓ.

Az olasz sajtó írja:

Kitartani — ez a győzelem nyitja

Milánó, február 8.

(Stefani) A Popolo d'Italia a tengerészeti helyzettel foglalkozva rámutat, hogy az angol zászlók kénytelenek voltak bevallani három igazságot:

Először: hogy az elsüllyesztett hajók havi átlagos tonnatartalma körülbelül egymilliót tesz ki;

másodszor: hogy a háromhatalmi csoport haderői sokkal több hajót süllyesztenek el, mint amennyit az angol és amerikai gyárak gyártanak;

harmadszor: hogy a január havában épített új hajók száma kisebb volt a decemberinél.

A lap kijelenti, hogy a háborút meg lehet nyerni a tengeren, majd így folytatta: Amidón Mussolini azt mondta a légionistáknak, hogy

„az lesz a győztes, aki egy negyedórával tovább tart ki”, nagy igazságot mondott ki, amelyet állandóan észbe kell tartanunk. Az angolok és amerikaiak terve, amelyet a körülmények irnak elő, az, hogy a lehető legrövidebb időn belül megverjék a tengelyt, hogy aztán teljes erővel vethessék magukat Japánra. E tervüket azonban végzetesen meg lehet bukztatni, ha a tengely kitarik 1943-ban, amíg Japán megteszi előkészületeit és a buvárnaszádok teljesítik döntő küldetésüket.

— A háború kétségkívül kemény számunkra, de ugyanolyan kegyetlenül kemény az ellenség számára is, amelyre halálos veszedelmek várnak — mondja a Popolo d'Italia befejezőül. Kitartani — ez a győzelem nyitja. (MTI)

„Anglia együtt akar haladni a szovjettel”

Clark-Kerr Anglia jelenlegi moszkvai nagykövete az angol rádióban előadást tartott arról, hogy Angliának szorosabb együttműködésre kell jutnia a Szovjetunióval. Anglia — mondotta a nagykövet — akarja és el is határozta, hogy együtt fog működni

a Szovjettel. Ez az elhatározás a háború utáni időre vonatkozó 20 esztendőes érvényű bíró megállapodásban van lefektetve. Ez a megállapodás életbe is fog lépni és Anglia a jövőben együtt fog haladni a Szovjetunióval. (MTI)

Kína összeomlik ha sürgősen nem kap segítséget

Az Egyesült Államokból érkező jelentések szerint Csungking-Kína londoni nagyköveteinek felesége, Wellington asszony, beszédet mondott Philadelphióban a hadiüzemi munkások előtt. Wellingtoné kijelentette, hogy Csungking ellenállása összeomlik, ha a szövetségesektől nem kap több segítséget. Szánalmasan kevés, — mondta — az a segítség, amit az Egyesült Államok Csungking-Kínának juttattak. Roosevelt

megállapítására, hogy Csungking mostanában légiúton ugyanannyi hadianyagot kap, mint annakidején a burmai úton át, Wellingtoné kijelentette, hogy az egész kölcsönzési és bérbeadási anyagellátásból Kínára csak két százalék jut. Ebből azonban egy százaléknál több sohasem érte el Burmát. A Csungking-Kínának szánt segítségből mindössze fél százalék jutott ténylegesen rendeltetési helyére. (MTI)

A tengeralattjáró veszély a szövetséges offenzíva legnagyobb akadály

Stockholm, február 8.

(Stefani) Az amerikai tengerészetiügyi miniszter legutóbbi kijelentése, mely szerint a német tengeralattjárók működése fokozódott, még inkább megnövelte az angol közvélemény ag-

godalmait a tengeralattjáróveszély miatt. — Jelenlenti a Svenska Dagbladet londoni tudósítója. Az angol közvéleménynek az a meggyőződése, hogy a szövetségesek offenzívájának a tengeralattjáróveszély a legnagyobb akadály.

A finn arcvonalon is megélenkült a harcitévékenység

A Stefani iroda azon finn katonai körökből származó értesülését közli, mely szerint a legutóbbi 24 órában a finn arcvonal valamennyi

szakaszán élénk járőrtévékenység indult meg és egész sor kisebb csatára került sor. A tűzészeti tevékenység heves.

Ciano gróf Olaszország szentszéki követe

Róma, február 8.

Ciano gróf volt külügyminisztert Olaszország szentszéki nagykövetévé nevezték ki.

AMERIKAI PROPAGANDA SPANYOLORSZÁGBAN

Madrid, február 8.

Az Interinf. hírszolgálat jelentése szerint az amerikaiak nagy propagandába kezdtek Spanyolországban. Amerikai ügynökök meg akarták vásárolni egy nyomdát, abból a célból, hogy röpiratokat készítsenek és azokkal eláraszszák spanyol Levantet.

SPANYOL MUNKÁSOK INDULNAK NÉMETORSZÁGBA

Madrid, február 8.

(Német Távirati Iroda) Barcelonából rövidesen nagyszámú spanyol munkás indul Németországba.

GIRAUD KIBŐVITETTE KATONAI TANÁCSÁT

Tanger, február 8.

(Német Távirati Iroda). A marokkói rádió jelentése szerint Giraud tábornok az ugynevezett katonatanácsba meghívta Peyrouton főkormányzót, Nogues marokkói főkormányzót és Boisson

hétfére virradóra csak csekélyszámu angol gép merészkedett Nyugatnémetország fölé. A ledobott kisszámu bomba nem okozott említésre méltó károkat.

A nagyvilágból

Amerikában korlátozzák a cipővásárlást. Évenként és személyenként három pár cipő vásárolható csak.

Angliában tonnánként harminc silínggel emelték az újságpapír árát.

A palesztinai zsidó gyárosok tiltakoztak az adóemelés ellen és követelték, hogy jobb helyzetbe juttassák őket, mint az angliai és amerikai zsidókat.

Hindu nacionalisták nagyszabású felvonulást rendeztek Gandhi börtönéhez és követelték, hogy közöljék velük Gandhi egészségi állapotát. A rendőrség gumibotokkal verte szét a tüntetőket.

Nagy sikere volt a zombori női önkéntes munkaszolgálatosok estjének

A zombori női önkéntes munkaszolgálatosok híradós csoportja vasárnap este kitünően sikerült műsoros estet rendezett a Városi Színházban.

A közönség zsúfolásig megtöltötte a színházat és lelkes tapsal nyilvánította tetszését. A Műkedvelő Zenekar a Himmusz eljátszásával nyitotta meg az előadást. Horváth István rokkant »Szeresd a magyar katonát« című melodramját szavalta, amellyel megérdemelt sikert aratott. A megjelenőket Segota Kelemen üdvözölte. Az üdvözölő beszédet Borbély Cucus szavazata követte, majd Dondó Ilonka és Bosnyák Márta spanyol táncot mutattak be. Stebler Ernő Liszt Nándor »Három jóbarát« című megzenésített versét énekelte. Trutzl Baba Szász Zoltán verseiből szavalt. A magyar táncosport művészi magyar táncával aratott sikert. Táncoltak: Baraszevich Erzsébet, Duránte Julia, Einzminger Ilona, Steier Erzsébet, Műics Szilvia, Majoros Irén, Polyákovics Ibolya, Gubik Teréz, Reizner Ilonka, Reics Julia, Stroc Irén és Szentgyörgyi Erzsébet. Rumbach Piroška bácskertes dalokkal aratott sok tapsot. Nagy sikere volt Zilahi Lajos »Előkelő utas« című színművének is. Élénk tetszésnyilvánítással jutalmazta a közönség Buják József, a kis bácskertes gyerekek harmonika számait, Ollinger Károly saját szerzeményű dalából adott elő. Helényi Ilona »Mi a haza« című melodramát szavalta Würtz Márta zongora kísérete mellett. Lett Teri sikerrel szerepelt katonadalával. Gréff Ilonka és Pekánovics Adél tiroli táncot táncoltak. Horváth Pál szavalt. Abramovics Livia és Würtz Márta táncszáma megérdemelt sikert aratott. A műsor utolsó száma »Ne sirj utánam« katonajelenet volt, amelyet Stebler Ernő adott elő a főle megszokott rutinnal.

Befejezésül műsoron kívüli kellemes meglepetésként Füredi László, Noszti László, Romhányi József és Géro Géza ügyes szavalatokat, villámtreffákat és zeneszámokat adtak elő a közönség élénk tetszésnyilvánítása mellett. Kürti László szellemes bemondásai emelték a hangulatot.

Bábasszony a vádlottak padján

A zombori törvényszék most tárgyalta másodszor Stimmer Mátyásné, Novák Istvánné és Raletics Tamásné torzsaí asszonyok ügyét. A királyi ügyész vádirata szerint Raletics Tosóné bábasszony magzatelhajtásánál segédkezett a két. A most lefolytatott tárgyaláson elrendelték ben vonták felelősségre a három vádlottat, s akkor Stimmerné és Novák Istvánné 2-2 havi fegyházbüntetésre a bábasszonyt pedig egyévi börtönbüntetésre ítélték.

Az ügy felelősség felvételén került a Törvényszék elé, amely meggyőztette az elcsúszott ügyet és új ítélethozatalra utasította a törvényszéket. A most lefolytatott tárgyaláson elrendelték a bizonyítás kiegészítését és a tárgyalást elnapolták.

Próbálja ki a szerencsését.

Vegyen osztálysorsjegyet az 5 osztályra.

SZTRILICH SANDOR
osztálysorsjegy-fővárosban

ZOMBOR, Kossuth utca 16

Honvédeink életéből

Békemunka a front mögött

A katymári kántortanító példás találékonysága

(Honvéd haditudósító század)

Keleti hadszíntér, tél.

Az éles szél vadul szemembe vágja a havat, amikor bundám körül még egy vastag pokrócot is takarok, hogy a lábam a gyékénycsizmában ne fázzon. Két-három órai ut szánkón, a kemény hóban, éles téli széllel szemben komoly öltözködést tesz szükségessé. A folytonos hóesés miatt a mellékutat egyáltalán nem lehet látni, de a kocsis ismerős már ezen a terepen. Neki köszönhető, hogy nem tévedünk el, de viszont ő sem tehet róla, hogy néhányszor felfordulunk és hogy még többször úgy kell kiemelnünk a szánkót valami mélyedésből, amelyet a mély hóban egyáltalán nem veszünk észre.

Végre mégis ott vagyunk az erdő aljában huzódó kis faluban. Voltaképpen nem is olyan kicsi, mint amilyennek első pillanatban hittem. Orosz jellegzetességgel a két sor ház elhúzódik csaknem három kilométer hosszúságban. Mindig a völgyben marad. Az erdős hegyoldal innen egyenesen a Donig huzódik. Ha felmegyünk a tetőre, az utakon mindenütt sűrű kocsi- vagy menetoszlopokat láthatunk, amelyek felett repülőgépek keringenek. El-eltéved erre egy-egy orosz repülőgép is, a végtelen magasságban csak olykor bújik ki a felhők mögül, olyan mélyre azonban nem ereszkedik, hogy érdemes lenne megnyitni rá a tüzet.

Ebben a faluban csend van és béke. A háborúnak alig látni valami nyomát. Az erdőben és az erdő szélén hatalmas orosz tankok szétlőtt állapotban, autóröncsök és alkatrészek, amelyekről már nem lehet megmondani, hogy mi volt valaha a rendeltetésük. Aránylag kevés magyar katona és sok orosz fogoly látható az egyetlen uton, amelynek két házsora a falut jelenti.

Cséplés hóviharban

Három-négy nagy boksát látunk, ugynevezett kétemeletes rakásokat. Egyet éppen most raktak be, kettőnél az égés folyamatban van, egy pedig már elkészült, ki lehet szedni a kész faszenet. A foglyok dolgoznak, a magyar honvéd irányítja őket, az eredmény kitünő. Már mintegy három vagon faszenet termeltek ki.

— Természetesen nem álltunk meg itt sem, — meséli a hadapródormester, — rájöttünk, hogy szánkóra is nagy szükség lesz még a télen. Az arra alkalmas, kitermelt fát kiválogattuk. Kértem egy honvédet, aki otthon kovács és most már javában vasalják is a legujabban elkészült szánakat. Ez a munka éppen most indult meg, csak úgy mellékesen, a többi munka mellett. Ebből is készül naponta néhány.

— A többi munka mellett? Hát még mi van itt?

— A legnagyobb hasznunk mindenesetre abból volt, hogy az előttünk itt járt németek itt hagytak néhány hatalmas kazal learatott buzát. Szereztem egy cséplőgépet és most cséplünk.

— Csépeltek? — kérdezem szinte hitetlenül. — Hiszen tegnap valóságos hóvihar volt.

Valahonnan valóban zugást hallok. Eddig fel sem tűnt, hiszen itt tele van a fülünk mindig valami motorzugással. A fekete ló máris arrafelé üget. Szokatlan látvány fogad. A hatalmas asztagokat hó fedi, a foglyok és az asszonyok csizmában, vastag téli ruhákban vannak, de ez valóban cséplés. Tarnóczy oda is megy a géphez és magot enged a tenyerébe. Messze elmarad attól, amit én otthon Makón látni szoktam, de végeredményben mégiscsak buza. És a magyar pékek kitünő kenyeret sütnek majd belőle.

Bácskai tanító, mint oroszországi „tanfelügyelő”

Azt tudtam, hogy otthon a tanító a falu mindene, de hogy ennyi mindent tud, azt soha nem hittem volna, — gondoltam magamban.

— Civilben én is nevelő vagyok, érdekel az iskolaügy is.

— Ugy nézz rám, hogy én vagyok a tanfelügyelő is, kineveztem magamat — mondja nevetve. — Mindjárt, amikor idejöttem, feltűnt, hogy nagyon kevés gyerek jár az iskolába. Ki-

Az állomásparancsnokságon dr. Koszó György főhadnagyot találok, szegedi járásbíró, természetesen azonnal közös ismerősöket fedezünk fel, egy kicsit beszélgetünk, aztán megmondom, hogy kit keresek. Hallottam egy hadapródról, aki rendkívül érdekes munkát végez ebben a faluban.

— Hát ez igaz, én csak két napja vagyok itt, de csodálom, hogy mit végzett itt eddig. Menjünk keressük meg.

Elindulunk, de a hadapróddal szembetalálkozunk. Szánon vágat felénk, valami egészen jó fekete ló húzza a szánját.

— Nagyon szívesen megmutatok mindent, — mondja szolgálatkészen — de aligha van itt olyasmi, amiről érdemes lenne írni.

Felülünk szánjára, amelyen egy farkaskutya is ott gubbaszt. Magyar gazdájához láthatóan ragaszkodik, pedig eredetileg orosz, majd német gazdája volt.

Nemsokára fent vagyunk az erdőben, két három magyar katona vigyáz a foglyokra, akik lehetnek vagy negyvenen, szertesét az erdőben. Igazán az mehetne el, aki akar. A szökésnek különösebb akadálya alig lenne. De szökés nincs, mert a foglyok enni kapnak.

— Három hónap alatt tízezer ürméter fát termeltünk itt, — mondja Tarnóczy József hadapródormester. — Ennek nagyrésze erdőfa volt, már fel is használták az első vonal téli szállásainak kiépítésénél. Rájöttünk, hogy ezzel egyidejűleg faszenet is lehet termelni, arra pedig ugyancsak nagy szükség van kinn az első vonalban. Kaptam egy honvédet, aki otthon faszén égető. Az most a munkavezető. Van a keze alatt vagy 40—50 fogoly.

Eszembe jut, hogy milyen nehéz volt ide jutnunk.

— Hogyan szállítottok el ezt innen? — kérdezem.

— A kicséplelt gabonát felrakatom vagy negyven szánkóra, előtte kirendelem a lakosságot az utak rendbehozására, aztán a negyven szánkó elindul.

— Honnan veszed a fogatokat?

— Igénybeveszem a polgári lakosságtól. Adok érte ennyit, meg egy kis szalmát a lovaknak. A lakosság nagyon meg van elégedve, mert így legalább van mit ennie.

— Hogyan megy az igénybevétel?

— Mindennap kihallgatást tartottam. Megjelent a sztarosza, a milícia vezetője, az orvosnő, meg a tanítónők és a foglyok parancsnoka, egy orosz főhadnagy. Ezeknek megadtam mindig az eligazítást. Ment minden, mint a karikacsapás. Eleinte egy kicsit nehéz volt, de most már úgy forognak a kerekek, mintha esztendőnk óta mindig ezt csináltuk volna.

— Mennyi gabonát szállítottatok el eddig?

— Talán két vagonnal. De még sok van. Ha fel nem fedezem, eltűnt volna az utolsó szemig.

— Tudsz-e még valami érdekeset mutatni?

Megint felülünk a szánkóra néhány perc múlva ott vagyunk a — gőzfürdőben. Valódi, igazi, rendes gőzfürdő. Van benne öt zuhanyozó csap is, hat komoly üst, amelyet forró víz és gőz fejlesztésre használnak. Rendes, tiszta öltöző és a megfelelő személyzet, ismét a polgári lakosságból. A vizet kézi szivattyúval kapják. A hozzávaló alkatrészeket szintén itt találtam.

— Honnan vannak mindehhez a szakismerteteid? Mi vagy civilben?

— Kántortanító a Bácskában, Katymáron.

derült, hogy nem vezetnek mulasztási naplót. Mert az itt nincs előírva. Az járt iskolába, aki akart. Én aztán elrendeltem, hogy mulasztási naplót kell vezetni és azt be kell mutatni nekem. Hetenként megnézem s aki igazolatlanul mulaszt, annak szüleit a sztarosza utján megbüntettem. Kizárom őket a munka lehetőségéből és így nem kapnak ennyit sem. Most aztán tele van az iskola. Igaz, hogy a faku terhére a tani-

tónók fizetését is felemeltem. Mert annyi fizetésért, amennyijük volt, csak koldulni lehet. De most már folyik rendben a tanítás.

— Kiváncsi vagyok az iskolára.

— Mindjárt ott vagyunk. Kisablakos, rozszulvilágított, piszkos helyiség. Nyoma sincs benne a csínosságra törekvésnek. A tanítónő — idősebb asszony, olyan, mint nálunk a koldusasszony. Szánalmasan szegényes a ruházata. Közben Tarnóczy vizsgáztat is egy kicsit. Jól beszél szerbül, így az orosz sem okoz neki nehézséget. Megdicséri a gyermekeket, megköszöni a tanítónő munkáját és aztán belátogatunk a másik tanítónőhöz. Ennek tanítványai már hazamentek.

Micsoda szegénység... A fiatal tanítónő nyoma sincs annak az ápoltságnak, amelyet mondahaza már a háztartási alkalmazottak nagy részénél is megszoktunk. A ruházatot fel nem venné nálunk rendesebb szobalány. De ez a „kartársnő”, szegény, nem válogathat. A szűk kis szobában szekrény sincs, egész ruhátára elfér egy fogason, egymásra akasztva. Azt hiszem a szobának egyetlen és legfőbb értéke egy könyv volt, amellyel kartársnőnk valami köcsögöt takart le, a ciribetűs felirásban Puskin nevét ismertem fel. Kartársnőnk határozottan csodálkozott, hogy ismertük Puskin nevét, hogy el tudtuk sorolni néhány nevezetesebb alkotását, sőt, hogy Dosztojevskij, Tolsztoj, Turgenyev és Mereskovszkij mellett még a nagyinak tartott ukrán költő, Sefcsenko nevét is ismertük.

Amikor elbucszunk, Tarnóczy bízik a tanítónővel, hogy dr. Koszó főhadnagy az új állomásparancsnok. A kartársnő láthatóan elkecsereedik.

— Mondd meg neki, hogy azért te maradsz a tanfelügyelő — mondja Koszó főhadnagy, — mire én nem állom meg szívből jövő, jóleső nevetés nélkül. Hogyne, hiszen van-e szívetderítőbb valami, mint ez a hadapródormester-kántortanító, aki jó kétezer kilométer távolságra hazájától fatelepet rendez be, csépelget, faszenet égettet, szánokat gyárt, munkára fogja egy egész falunak munkához nem szokott lakosságát, megreformálja a fakusi tanügyet, felemeli a tanítónők fizetését és vitathatatlan tekintéllyel tanfelügyelői hivatást is betölt.

— Egy népnél sem vagyunk alábbvalók — szakad fel belőlem önkéntelenül is, amikor magunkra maradunk.

És bár itt nagyon megkeményedik az ember, csaknem könny gyűl a szemembe, annyira büszke vagyok erre az egyszerű honvéd-hadapródormesterre.

Gallyas Ferenc, főhadnagy.

INNEN — ONNAN

Gyógyszer a kigyóméreg

Annak az ismert ténynek az alapján, hogy a kigyókban gazdag vidékek őslakói ritkábban pusztulnak el a kigyómarásban, mint az európaiak, továbbá annak a felfedezésnek az alapján, hogy azoknak a lovaknak, amelyeket kigyóméreggel immunizáltak, egészségi állapotuk feltűnő mértékben javul, végül a homeopathikus orvosoknak azon állítása alapján, hogy a kigyóméreggel kezelt rákbetegek fájdalmi jelentősebb mértékben csökkennek, a német gyógyszer-ipar megkezdte a kigyóméregnek pontosan adagolt formában való készítését.

A rákbetegeknél végzett kísérletek megalapították, hogy a kigyóméreg mint gyógyszer ugyan nem befolyásolja magát a betegséget, azonban a fájdalmat olyan jelentős mértékben csökkenti, hogy ilyen módon a narkotikumokat nagyobb mértékben meg lehet takarítani. Jó nevű ideggyógyászati klinikák olyan tapasztalatokat szereztek, hogy kigyóméreggel neurálgia lehet gyógyítani, még pedig olyan súlyos esetekben is, amikor más gyógymódok nem segítenek. Azóta a kigyóméreg gyógyszerként a hátgerincsorvadásnál, izomzsjábanál, izületi bántalmaknál és asztma esetében eredményesen használják. Ugy látszik, hogy a kigyóméreg gyógyszer alkalmazása még nagy jövő előtt áll. A kémiai gyárak főleg a Földközi-tenger vidékén otthonos Vipersa Amodytes mérget dolgozzák fel.

Megoperálták Deák Leó dr. főispánt

A műtét kitűnően sikerült, a főispán tíz nap múlva elhagyja a klinikát

Budapestről jelentik: Deák Leó dr. főispánt egy budapesti szemklinikán hétfőn délelőtti kilenc órákor megoperálták. A műtét kitűnően si-

került. A főispán tíz nap múlva már el is hagyja a klinikát.

Az elsőléltés ideje alatt rendszeresen fosztogatták a zombori Bácska térszlagár raktárát

A tetteseket elfogták — Valószínű, hogy rögtönítelő bíróság ítélik felettük

A zombori rendőrség hétfőre virradó reggel szenzációs fogást csinált. Sikerült elcsípnie a Bácska térszlagár két alkalmazottját, akik már hosszabb ideje rendszeresen fosztogatták a raktárt és onnan nagyobb mennyiségű lisztet vittek el.

Spreitzer József, a térszlagár tulajdonosa már egebben észrevette, hogy a raktárból több liszt hiányzik, mint amennyit elfogyasztottak a gyártás közben. A rendőrségen is jelentést tett, s megindult a nyomozás.

Hétfőn hajnalban az egyik rendőrszem észrevette, hogy

az utstesen klszört liszt nyomai látszanak.

Követni kezdte a nyomokat és csakhamar meg is találta a két tolvajt. Ezek, Szabó Ferenc és Lipovác Tamás, mindketten régi alkalmazottai a gyárnak. Spreitzer mint sütőmestereket alkalmazta üze-

mében, s legelőször is rájuk gyanakodott.

A két megtévedt embert előállították a kapitányságon, ahol beismerő vallomást tettek. Elmondották, hogy már hosszabb ideje lopkodják a lisztet.

Összesen 520 kilogram nulláslisztet vittek el. Ezenkívül eltűnt a raktárból 30 zsák is és több apróság.

A lopást ügyesen követték el, úgyhogy csak a véletlennek köszönhető, hogy rendőrkézre kerültek. Ha a lisztzsák nem szakad ki, talán le sem leplezhetik üzelmüket.

Mivel az elsőléltés ideje alatt követték el tettüket,

valószínű, hogy a megtévedt emberek fölött rögtönítelő bíróság ítélik.

Szabót és Lipovácot kihallgatásuk után átszállították az ügyészség fogházába.

Kifosztották a szabadkai gimnázium irodáját

A tettesek feltörték a pénzszekrényt és nagyszegű pénzt vittek magukkal

Vasárnapra virradóra vakmerő betörés történt Szabadkán. Ismeretlen tettesek behatoltak a gimnázium irodájába, s feltörték a pénzszekrényt. Az itt talált nagyobb összegű pénzt a betörők magukkal vitték.

A tettesek felfeszítették az íróasztalokat is,

széthányták az iratokat, de itt semmi értékes dolgot nem találtak.

Valószínű az a feltevés, hogy ezt a betörést is ugyanaz a személy követte el, aki pár nappal ezelőtt Bezdánban kifosztotta az elemi iskola igazgatói irodáját. A tettesek többen lehetnek és ismerték a viszonyokat. A nyomozás folyik.

Ertekezletet és irodalmi matinét tartottak a délvidéki írók Szabadkán

A Szenteleky Társaság Zomborban tartja meg alakuló közgyűlést

A Délvidék már többször foglalkozott a délvidéki írók azon tervével, hogy megalakítsák a Szenteleky Kornél irodalmi társaságot. Mint ismeretes a társaság alakuló közgyűlést március 14-re tűzték ki és azt Zomborban tartják meg. Az alakuló közgyűlés előkészítésekor vasárnap Szabadkán találkoztak a délvidéki írók, hogy megejtsék a jelöléseket és tisztázzák a felmerült kérdéseket.

Az írói találkozót arra is felhasználták, hogy irodalmi matiné keretében bemutatkozzanak a szabadkai közönségnek és a Városi Színházban szépszámú közönség előtt magasnívójú előadást rendeztek.

A műsort Bogner József országgyűlési képviselő, lapszerkesztő magasnívójú bevezető beszéde nyitotta meg. A képviselő beszédében többek között annak szükségességét hangoztatta, hogy a délvidéki írók és irodalom munkáját felmérje az irodalomtörténet. Kiemelte a délvidéki írók értékes tevékenységét a kisebbségi sorban.

Herceg János, a Kalangya főszerkesztője „Politikai és szellemi élet a Délvidéken” c. érdekes és értékes tanulmányát olvasta fel, Garay Béla ismert előadóművész Kosztolányi, ver-
teket szavalt. Kisbér János Kosztolányiról az

emberről beszélt, Hegedüs Klára színművésznő Timár Ferenc és Czako Tibor verseiből szavalt, Garay Béla felolvasta Majtényi Mihály „Galacsin” c. novelláját, Cziráky Imre egyik nagyszerű elbeszélését olvasta fel, Tarnay József délvidéki írók verseiből szavalt majd Kolozsy Tibor olvasta fel Az óra elindul c. lírai írását. A nagyszerű irodalmi matiné Csuka Zoltán, a Láthatár főszerkesztőjének zárószavaival ért véget.

Az egyes számokat Magyar Domokos konferálta be.

A Szenteleky Társaság előkészítő jelölő ülését d. u. 4 órai kezdettel dr. Reök Andor főispáná elnökle mellett tartották meg a délvidéki írók a Népkörben. Az értekezleten Bencz Boldizsár, Berényi János, Bogner József, Csako Tibor, Cziráky Imre, Csuka Zoltán, Dudás Kálmán, Heincz Vilmos, Herceg János, vitéz Hódasgy Béla, Huszár Sándor, Illés Sándor, Kalmár Kálmán, Kolozsi Tibor, Komáromi József Sándor, Kisbér János, Laták István, Lévy Endre, Majtényi Mihály, Magyar Domokos, Muhi János, Radványi-Radicsevich Sándor, Stadler Aurél, Szigethy Vilmos és Timár Ferenc délvidéki írók vettek részt.

Dr. Reök Andor meleg hangon üdvözölte az értekezletet és jó munkát kívánt az íróknak. Radványi-Radicsevich Sándor biztosította a Délvidéki Közművelődési Szövetség támogatásáról az írókat, a Szenteleky Társaságot és a Kalangyát, és szembeszállt azzal a felfogással, mintha a DMKSz nem tanusitana megfelelő érdeklődést és támogatást az irodalom iránt. Csuka Zoltán válaszában rámutatott arra, hogy

az írók a legszorosabb együttműködést akarják a DMKSz-szel, amit azzal is kifejezésre juttatnak, hogy a Szenteleky Társaság elnökévé Krámer Gyula felsőházi tagot, a DMKSz elnökét jelölik.

Csuka Zoltán ismertette a Kalangya viszonyait és a délvidéki irodalom nehéz küzdelmét, a közönség közönyével szemben. Közölte, hogy az utóbbi időben megindult erős szervező munka eredményeképpen a Kalangya előfizetőinek száma a korábbi tizszeresére emelkedett. A Szenteleky Társaság átfogja venni a Kalangya kiadását és biztosítja annak további fejlődését. A cél az, hogy a Kalangyát országosan ismert irodalmi lappá tegyék.

Ismertette Csuka a megalakítandó irodalmi társaság szervezetét is. A Szenteleky Társaságnak tulajdonképpen két szervezete lesz. Az egyik a társadalmi, amely biztosítja a Társaság anyagi szükségletét, és amelynek élére közéleti előkelőségek kerülnek, a másik az írók szervezete, amelynek az alkotás a célja.

Herceg János vázolta a délvidéki irodalom megsokasodott feladatait és ismertette azokat a tennivalókat, amelyek elvégzésre várnak. Hangoztatta, hogy

az íróknak mindenekelőtt és fentartás nélkül íróknak kell lennie, s csak aztán kulturpolitikusként és társadalmi lénynek.

Az író csak azt akarja, hogy gondolatait elképzeléseit akadálytalanul kifejezhesse. Kihangsúlyozta az író függetlenségének mindenekelőtt való fontosságát, hangsúlyozva, hogy

az íróknak nem szabad politikai szírekre hallgatnia, hanem csak a szívére.

A Társaság tervezett szervezetével kapcsolatban egyes írók bizonyos aggályaiknak adtak kifejezést, amelyekre Csuka Zoltán, Bogner József és Herceg János válaszoltak.

Ezután megejtették a jelöléseket. Kijelölték azokat a rendes, levelező és tiszteleti tagokat, akiknek névsorát a közgyűlés elé terjesztik majd.

Reök főispán zárószavaiban elismeréssel szólt az irodalmi értekezlet magas színvonalú vitájáról, majd berekesztette az ülést.

Az értekezletről üdvözlő táviratot küldtek Balla Pál miniszteri osztályfőnöknek és Krámer Gyula felsőházi tagnak.

Hathónapi börtönbüntetés a zsirszódáért

A zombori törvényszéken Boldog Lajos dr. egyesbíró most tárgyalta Marinkovics Sándor és Szerencsés Illés zombori lakosok ügyét. A vád az volt ellenük, hogy Marinkovics Szegeden nagybmmennyiségű zsirszódát vásárolt, ezt átadta Szerencsésnek, aki árusította. A bíróságon a két vádlott beismerő vallomást tett. A bíróság bűnösnek mondta ki mindkettőjüket és fejésként 6—6 havi börtönbüntetésre ítélte őket.

Kutbaesett a kisgyermek, az anyát vonták felelősségre

A zombori törvényszék érdekes ügyet tárgyal. Leopold Istvánné gondatlanságból elkövetett emberölés vádjával került a bíróság elé. A vádirat szerint az asszony nem vigyázott kisgyermekére, aki a kutba esett és meghalt.

Az anya elmondta védekezése során, hogy öt gyermeke volt. A kritikus napon vízért ment, de annyira sietett, hogy elfelejtette lecsukni a kutat. Az egyik gyermeke játék közben a kutba ment és beleesett a nyíláson keresztül. Az asszony sirva tette meg vallomását. A bíróság a bizonyítás befejezése után az asszonyt 200 nappal börtönbüntetésre ítélte.

AZ OTI KÖRZETI ORVOSA: Felsőváros dr. Szabó Endre, Flórián utca 8., második és harmadik körzet orvosa dr. Ripp Miklós, Deák Ferenc krt. 15. — **UGYELETES VÁROSI ORVOS:** Dr. Lackner Lajos, Frefort utca 4. Telefon: 188. — **UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:** Angyal, Jókai tér.

Szabadságos hónapok visszautazása. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A 200-zal kezdődő tábori posta számú alakulatoktól szabadságon levők további elszállítása végett 9-én 18 óráig a budapesti rendészeti és katonagondozó állomáson elutazásra jelentkezzenek azok, akik korábbi jelentkezésükkor január 24-re vagy a következő napokra kaptak helyjegyet. Aki a vasuti összeköttetés miatt ezen nap nem tud jelentkezni, amikor kellett volna, a következő napon feltétlenül jelentkezzen, de a késést elindulásakor a vasuti állomáson igazoltassa. Az utazóknak csak annyi csomagjuk lehet, amennyit kétkézfűzővel vagy más módon is el tudnak vinni. A vasuti végállomástól szállítóeszköz nem áll rendelkezésre. Romlandó és meg nem engedett anyagokat senki se vigyen, bajtársak részére csomagot senki ne vállaljon, mert a kézbesítés kötelezettségének nem tud eleget tenni és akkor őt gyanúsítják. Szabálytalan csomagok elszállítását a rendészeti parancsnokság megakadályozza.

Svraka Ferencet választotta elnökévé az újvidéki beltéri Katolikus Kör. Újvidékről jelenti: A beltéri Katolikus Kör vasárnap tartotta évi közgyűlését. A jelentések elfogadása után a Kör elnökévé Svraga Ferenc esperesplébánost választották meg.

Lázár Mária Magyarokánizsán. A Krémer színtársulat Magyarokánizsán tartja előadásait. Az idei színházi idény nagyszerű színműveit vízi színre a Bácskában már mindenütt sikert aratott nagyszerű művészt együttes. A társulat igazgatója Lázár Mária vendégzereplésével kimagasló művészi élményben részesíti a magyarokánizsai közönséget. Lázár Mária két esti vendéglátása alkalmával »Az idegen asszony«-ban és az »Egyetlen éjszaká«-ban lép fel.

Szebb jövőre csak úgy lesz, ha osztrálsorsjegyet vesz
Az 5. osztályra kaphat sorsjegyet
SZTRILICH SANDOR
osztálysorsjegy főúrusitanál
Zombor, Kossuth utca 16

Kitűnően sikerült színműelőadás Bezdánban. Bezdánban, a Katolikus Legényegylet terebéren nagyszerű műkedvelő előadást rendeztek vasárnap, a honvéncsaládok felségélyezésére. Az előadást Vajda Lajos kapitán irányította sok hozzáértéssel. Előadásra került a Krasznahorvák büszke vára című színdarab. A szereplők egytől-egyig egyszerű teljesítményt nyújtottak. Különösen kitűntek: Jagica Ferenc, Magyarai Kató, Odry József, Schmidt József, Szélig Annuska, Paprikás Márta és Vukovics Lukács. A szünetben régi magyar táncokat mutatnak be.

Letartóztattak Zomborban egy besurranó kulai cigányasszonyt. A zombori rendőrség hétfőn letartóztatta Kolompár Katalin kulai cigányasszonyt, aki besurranó tolvajlásokat követett el a városban. Kolompár Katalin egypár férficipőt is ellopt az egyik ismert zombori kereskedőtől. Megindult elene az eljárás.

Első tavaszi mérkőzés Újvidéken. Az UAC vasárnap játszotta első tavaszi barátságos mérkőzését a szabadkai Vasutas AC-vel, amelyet 7:1 (3:0) arányban győzött le.

Nápművelési előadás Péterrévén. Az óbecsei iskolaönkormányzat népművelési bizottság február 7-ikén, vasárnap előadást rendezett. Az előadás keretében Horváth Péter, péterrévei iskolaigazgató, a méhésetről beszélt.

A pincébe zuhant egy doroszlói kereskedő. Tudósítónk jelenti: Kovács János doroszlói kereskedő véletlenül megcsuszott, a pincéjébe zuhant és fején súlyos sérüléseket szenvedett.

Magyar hősök

Fáradhatatlan vállalkozókészségével és bátorságával vívta ki előljárói és bajtársai elismerését a Don-menti harcokban Kovács Gyula honvéd.

1942. szeptember 8-án éjszaka két ízben is átkelt Seliavni község mellett a Don vizén az ellenséges partra, a bolsevisták helyzetének felderítése végett. Bár első átkelése is erősen kiemertette, pihenés nélkül fogott hozzá vállalt feladata további megoldásához, s a heves ellenséges tűz ellenére is sikerült a bolsevisták harc-előőrseinek helyét és főellenállóvonalát több, mint 600 méter szélességben pontosan felderítenie. E másodszori átkeléskor egy magával vitt bajtársával erős ellenséges tüzből műszaki zárat telepített a tulsó partra azon a pontján, ahol a bolsevisták rendszerint gyülekezni szoktak átkelésükhöz. Ugyanakkor ellenséges fegyvereket, lőszert és felszerelési tárgyakat zsákmányoltak.

A doroszlói Onkentes Tüzoltó Testület 40 éves fennállásának évfordulója. Tudósítónk jelenti: A doroszlói Onkentes Tüzoltó Testület fennállásának 40 éves jubileumát tartotta. A háborus időkre való tekintettel a Tüzoltó Testület évfordulóját csak csendben ünnepelte meg. Délután Istentisztelet, a templomban Fritz Ferenc plébános mondott az ünneplő feltehetően szeretőről beszédet. Délután a községháza nagytermében díszközgyűlés volt. A közgyűlésen Zsuffa Károly helyettes vezetője nyitotta meg. Utána Gálík István az egyesület hozza időn át volt parancsnoka méltatta az egyesület érdemeit, majd Bártol István országgyűlési képviselő tartott beszédet. A tüzoltótestület vezetősége a következő: Parancsnok Mókus Dezső, alparancsnok: Kovács Imre, titkár Fetter János, könyvtáros Róka Károly, pénztáros Papp Dénes, szertáros Scheffer József, ellenőr Harjunk Frigyes, orvos dr. Vajda Tibor, szánvizsgálók Tancsik János, Tallósi György, Türr György és Kocsis Imre. Választmányi tagok Király Pál, Fritz Ferenc, Pelt Mátyás, Bakacsy József, Wittmann Ferenc, König Lőrinc, Papp Pál, Samu Illés Fia és Zámbo Lajos. Este bajtársi összejövetelt tartottak, amelyen a honvédek hozzátartozóinak a felségélyezésére 121.66 pengőt gyűjtöttek.

Üzenet a debreceni hadikórházból. Bózsán László kérte meg szerkesztőségünket, hogy lapunk hasábjain értesítsük rokonait és ismerőseit, hogy kisebb szűréssel fekszik a debreceni hadikórházban. Szeretettel üdvözlö rokonait és ismerőseit és arra kéri őket, hogy soraikat Debrecen, postafiók: 27 címre küldjék.

Elfogták a rádióon körözött délvidéki szélhámost

Gyallay Imre detektívfelügyelőnek adta ki magát és zsaroló bandát szervezett Újvidéken — Több mint tizennyezer pengővel károsította meg a hiszékeny embereket

Újvidékről jelenti: Budapestről telefonon értesítették az újvidéki rendőrkapitányságot, hogy elfogták új. Gyallay Imre volt monori lakost, az ismert szélhámost és áldetektívét, akit rádióon keresztül körözött a rendőrség.

Íj. Gyallay Imre legutóbb Mervai Imre néven szélhámokodott Újvidéken és mindenhol detektívfelügyelőnek adta ki magát. Amikor Újvidéken már nyomában voltak, Budapestre szökött, ahol Kovács Gusztáv néven szállt meg az egyik szállóban.

A szélhámossal valója alapján a rendőrség szervezett zsarolóbandát leptezt le. A banda vezetője Gyallay volt, aki felkereste azok hozzátartozóit, akik kisebb nagyobb vétések miatt börtönben voltak, s megígérte, hogy pár pengő elvételéért kieszakozli szabadlábrahozásukat.

Gyallaynak egész sereg felhajtója volt, többek között Rónai György, Rebics Imre, Klammer György, Trébics Száva és még sokan mások. Ezek az emberek ismerték az újvidéki helyzetet és ezek adták a tippeket Gyallaynak.

Bevallotta a szélhámossal, hogy Kodelburg Ignácól, László Lajostól, Lusztig Lajostól és Berkovics Dezsőtől nagyobb összegeket vett fel. De a szélhámossal nem riadt vissza más eszközöktől sem, s

FILM

TURUL FILMSZÍNHÁZ:

„Egy csók az élet”

F. E. Sillanpää Nobel-díjas regénye filmen Fözerepekben a legkiválóbb finn filmszínészek. Egy egyszerű kis szolgálólány élete, aki nagyon szép volt, akin a férfiak szeme megakadt, de ő nem tudta, mi a szerelem, mi a csók. A tavasz illatát soha sem érezte. Míg egy napon ő is megtudta, mi a szerelem, egyetlen ölelés, egyetlen forró csók és szerelmese végleg elment. Ő utána néz a távozó hajónak, a nedves füben megfázik s hiába próbálják megmenteni az életnek, egy bánatos őszi estén, a nap utolsó sugaraival együtt az ő lelke is elbúcsuzott a világtól, mely számára nem jelentett egyebet, mint munkát, szegénységet, a férfiak éhes pillantását és egy csókot, forró ölelést. Minden jelenetében lebilincselő a film, melyet hétfőtől szerdáig csak 16 éven felülieknek vetít a Turul Filmszínház.

Közművelődési előadás Doroszlón. Tudósítónk jelenti: A közművelődési előadássorozat most megtartott előadásán Polgár Györgyné Pósa Lajos meséiről, verseiről és a költő életéről tartott előadást. Pósa verseiből szavaltak: Cseke Mária, Kocsis Erzsike, Samu Julianna és Kovács Ilona. Horányi Tiborné vezetése mellett az elemi iskolások énekkara magyar népdalokat és tréfás énekeket adott elő. Utána Horányi Tibor »A magyarok eredete« címen tartott előadást. Lovász Rozika harmonikán magyar dalokat adott elő. Papp Gyula a mértékegységek praktikus használatáról tartott előadást.

Tetten érték a csendőrök a megtévedt szolgát. Doroszlóról jelenti: Huszár József ki akarta gazdájá pénzárát fosztani. Elhatározását azonban nem hajthatta végre, mert tetten érték és átadták a csendőrségnek.

Két jólsikerült előadás Újvidéken. Újvidékről jelenti: Vasárnap két jólsikerült előadást rendeztek Újvidéken. A Katolikus Otthonban az Abbé című színdarabot mutatták be nagy sikerrel. A Szabadság szállóban kívánságverseny volt a Főméltóság Asszony akciója javára. A zenekart Zsiga Ernő vezényelte. Résztvettek az előadáson Sztipics Iván, Bodnár Joli és Patoky Gizella énekművészek is.

Valótlan hírekért egy heti foglász. A szabadkai törvényszék dr. Linzer hármastanácsa most tárgyalta Klein Adolf szabadkai kereskedő büntnyjét, aki valótlan hír terjesztése miatt vontak felelősségre. A törvényszék Kleint egyheti fogházbüntetésre ítélte.

A hatpengős zsir

Bezdániakat ítél el a zombori uzsorabíróság

A zombori törvényszék uzsoratanácsa most tárgyalta Dobler János bezdáni mézárós és Szakszinder Mária bezdáni asszony ügyét. A vád az volt ellenük, hogy a zsirt a maximális áron felül árusították. Dobler hat pengőért adta a zsir kilogramját Szakszinger Máriának, aki ugyan ezen az áron adta tovább. A bizonyítási eljárás után a bíróság Dobler 300, az asszonyt 100 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Takarmányfélék kettős termesztése

Gazdaságaink takarmánykészlete mindig szűkös volt csak az ujig elég. Az utóbbi évek hiánya pedig egyenesen aggasztó. Ennek szomorú hatása nemcsak abban nyilvánul meg, hogy állataink leromlanak, hanem sokkal komolyabb, nemzetgazdasági kár a termelőképesség csökkenése, ami pl. a tejelátás nehézségeit eredményezte, állatállomány apadása, pl. a tenyészállatok hiánya és nem utolsósorban az istállótrágya silányabb minősége, kisebb mennyisége.

Csak az utóbbi szempontot nézve közismert okozati összefüggés van az istállótrágya, a talaj tápanyagtartalma, a termés mennyisége, az állattartás között. Vérkeringés ez, amelybe a lüktető erőt a takarmánytermesztés biztosítja.

A baj megvan. Nincs takarmány! A segíteni szándékozó szakértők új takarmányfélék, termesztési eljárások után kutatnak a siker reményében. Eredmény már is van. Gondoljunk csak az újabb ajánlott cukor, fenyer, mézcirookra, kölesfüre, takarmánymályvára, nadálytőre, vagy facéliára. Van azonban nekünk sok értékes, kipróbált, de elhanyagolt takarmánynövényünk is. Nézzünk csak szép s bizonyára találunk olyanokat, amelyeket rövid tenyészidejük miatt kettős termesztésre használhatunk fel. A kettős termesztés fogalmának tisztázása kedvéért helyénvaló annak pontosabb meghatározása. Kettős termesztéssel egy területről egy évben egy termés helyett kettőt viszünk el. A köztes termesztés más. Pl. a kukorica közé vetett babbal a földet nem kétszer használjuk ki. Ismét más a keverékvetés, amikor egyik a másikkal csak tápasztó növénye pl. a zabosbüköny. Lehet azonban a kettős növényként termesztett tenyészidejének egyrésze alatt köztes pl. a rozsta vetett somkóró, tök közé ültetett korai burgonya vagy vetett bab stb., sőt keverék vetésbe is kerülhet pl. mákkal a cukorrépa. Mindkettőnél a főnövény lekerülte után egy második termést kapunk.

A kettős termesztés ott biztos, ahol a talaj táp-

anyagban gazdag, az éghajlat csapadékos, a talaj jó vizraktározó, munkaerő, tőke, vetőmag, műtrágya rendelkezésre áll. Tévedés volna azonban ezekből azt az elhamarkodott következtetést levonni, hogy ezek a feltételek a Duna-Tisza közén nincsenek meg, így kettős takarmánytermesztésről szó sem lehet. Minden feltételt meg lehet teremteni, mert csak üzemvezetésünkön mulik — kivéve az éghajlati adottságokat. Még ez a kérdés is áthidalható a kettős termesztés megfelelő módjaival. Igaz, hogy Dunántulon, Felvidéken, Erdélyben a kettős termesztés könnyebben megvalósítható, de nálunk, a Duna-Tisza közén legnagyobb a takarmányhiány, így még, ha itt eleinte kockázatosabb és az eredmény lassabb is, föltétlenül meg kell kísérelnünk.

A kettős termesztés termesztési módja nagy mértékben függ az istállótrágyakészletünktől.

Ahol kevés a trágya, sovány, rossz a talaj, ott kettős termesztés keretében csak pillangósvirágú növényeket termesztünk, amit nem takarmányozunk fel, hanem hatását foszfor és káli műtrágyával kiegészítve zöldtrágyaként leszántjuk. A talaj termőereje fokozódik, szerkezete javul, így a takarmánynak vetett főnövény nagyobb termést ad, mit követ a többi állat, bővebb trágyázás.

Ha a főnövény alá bőven trágyázhatunk, akkor kettős termesztésben pillangós és nem pillangósvirágú szalastakarmányokat, továbbá olyan növényeket vonhatunk be, melyeket feltakarmányozunk, esetleg ékezésre vagy eladásra szánjuk. Ebben az esetben három évenként trágyázunk.

Legtöbbször csak annyi az istállótrágyánk, hogy az éppen fedezi a szükségletet. Ilyen körülmények között kettős termesztésként vagy műtrágyázással pillangós virágukat termesztünk, de szalastakarmánynak vagy pedig egyik évben megtrágyázott pillangósvirágú növényeinket zöldtrágyának szántjuk alá, a másik esztendőben takarmánynak kaszáljuk.

Megfelelő növényt válasszunk

A kettős termesztés sikere érdekében azonban tartanak szorgalmasan még azt, hogy termesztési viszonyainknak megfelelő növényt válasszunk ki, amely a főnövényt nem károsítja, jó vetőmagról idejében gondoskodjunk.

Kettős termesztés időben beosztásának lényege az, hogy ha nyár elején lekerülő takarmány után vetendő főnövény csak a következő és késő tavaszán, nyár elején kerülne földbe, akkor vagy nyomban tarlónövényt teszünk közébe, ami abban az évben termést ad, vagy ősszel vetünk, amit kora tavasszal kaszálunk, vagy esetleg kora tavasszal vetünk úgy, hogy az még vetésig kifejlődjön, lekerüljön s úgy jön majd a főtermény.

Ezek szerint kettős termesztésre számításba jöhető takarmánynövények három csoportba oszthatók u. m. ősszel, koratavasszal és tarlóba vethetők. Éles határt vonni azonban nem lehet, mert van olyan növényünk is, amelyet különböző évszakban vethetünk.

Őszivetésű növények:

Szöszösbüköny homokon rozssal, kötöttébb talajon búzával. Szeptemberben kat. holdanként 50—60 kg szöszösbüköny, 40—50 kg gabona vetve áprilisban, májusban kaszálható. 100—200 q zöldtermést ad. Utána akármelyik tarlónövény vethető.

Jobb talajra való keverék a pannontükönyös buza. Későbbben vethető, mint az előbbi. Kat. holdanként 60 kg pannontüköny és 40 kg buza a vetőmagszükséglet. — Ugyanakkor kaszálható, mint a szöszösbükönyös keverék, de annál izletesebb.

Táplálóanyagban gazdag vályogtalajra, jobb ho-

mokra kitűnő takarmánykeverék az őszi borsó gabonával. A gabona vetésidejének megfelelően vetünk kat. holdanként 100 kg-ot. Amiben egyharmad buza vagy őszi árpa, kétharmad őszi borsó, vagy negyed roz és háromnegyed őszi borsó. Május második felében kaszálható. Zöldtermés 120—200 q.

Szívesen eszik az állatok és nem is vénül olyan hamar el a szöszösbüköny és őszi borsó keveréke, ami közé rozst vagy búzát keverünk, mindenikből egyharmad részt véve a kat. holdankénti 110—140 kg magszükségletet.

Tavaszi vetésű növények:

Homoki borsó zabbal vagy árpával sovány homokon is jó takarmányt ad. Március elején 100—110 kg-ot vetünk kat. holdanként, aminek egyharmad része zab vagy árpa, kétharmad része homoki borsó. Júniusban, virágzás előtt kaszálva 120—200 q zöldtakarmányt ad.

Magnak vetett borsó is olyan hamar lekerül, hogy tarlónövény könnyen követheti.

Árpa, zab tarlójába zöldtakarmány növényként vethetjük a fehér mustárt. Júliusban kat. holdanként 8—10 kg-ot vetünk, amiből virágzás előtt kaszálva 40—90 q zöldtakarmányt kapunk.

Júliusban felszabadul, így másodtermény vethető az előcsíráztatott burgonya után.

Mák után jó másodtermény a vele együtt vetett murokrépa. Vetőmagszükséglet kat. holdanként 1.5—2 kg mák, 3—4 kg murokrépa. A mák lekerülte után a murek tovább fejlődik és adja a másodterményt.

A murokrépa vethető még len, borsó és kalászosok közé.

Fonallen után ugyancsak lehet másodtermény. Tarlónövények:

Mit vessünk tarlóba?

A köles májustól júliusig vethető. Legmegfelelőbb erre a célra a vérköles, amiből 20 kg-ot vetünk kat. holdanként. Termés 5—10 q szem, 7—14 q jó szalma.

Igen jó tarlónövény az igénytelen pohánka. Május—július hónapokban kat. holdanként 30 kg-ot vetünk, amiből 4—10 q szem és 8—17 q szalmatermést várhatunk.

Májusban lekerülő őszi takarmánykeverék után vethető a bab. Vetőmagszükséglet 30—100 kg kat. holdanként. Termés 6—10 q szem.

Ugyancsak takarmány tarlójába vethetünk takarmánytököt, aminek kat. holdankénti vetőmagszüksége 1—3 kg. Termés jó körülmények közli 300—400 q.

Vethetünk másodterményként takarmány után még rövid tenyészidejű kukoricát.

Júliusban, augusztusban ültetett burgonya adja az u. n. fojtott vagy máltai eljárással termesztett burgonyát, amit novemberben, vagy február-márciusban szedünk fel.

Szalastakarmánynak termesztendő tarlónövény szintén sok van.

Biztosan termesztendő őszi takarmány után a kukorica-csalamádé, szárazabb körülmények között a cukorcirok-csalamádé. Silözva etethető és legigénytelenebb csalamádét adja a napraforgó. Silözva kiváló az ugyancsak másodterményként termesztendő silókukorica.

Nagyszerűen bírja a szárazságot a tarlóba vetett mohar. Vetőmagszüksége 15—22 kg. A termés 15—30 q széna kat. holdanként.

Jobb talajon ugyancsak a májusban lekerülő őszi takarmány után vethetjük a marhakáposztát. Ennek vetőmagszüksége 1—2.5 kg. Termése 200 q zöld kat. holdanként.

Meszes futómagokon igen nagy jelentősége van a fehérvirágú somkórónak. Tavasszal kalászos közé kat. holdanként 16—25 kg-ot vetünk és 100—250 q zöldtermést várhatunk.

A facélia virágzás előtt vágva zöldtakarmány. Igénytelen. Márciustól szeptemberig vethető. Magszüksége 4.5—5 kg, termés 50—60 q kat. holdanként.

Ha a kettős termesztés menetét hónapok szerint állítjuk össze, akkor a következőket vehetjük irányadónak a mi körülményeink között.

Májusban kaszált őszi takarmánykeverék után vethető magnak: rövid tenyészidejű kukorica, tök, mohar, köles, pohánka, korai burgonya; takarmánynak: csalamádé, mohar, tök, édes sárga csillagfűrt, pohánka; zöldtrágyának: csillagfűrt.

Júniusban aratott borsó után az előbbieket még mehetnek, de len, őszi árpa vagy roz után magnak kölest, pohánkát csak úgy vehetünk, ha kártevőktől nem kell tartanunk és utánuk ősszel istállótrágyázott, tavasszal vetett főnövény következik.

Júliusi vetés a legbizonytalanabb a szárazság miatt. Rozs után megpróbálhatjuk magnak a kölest pohánkát, de inkább zöldtakarmánynak vagy még inkább zöldtrágyának vessünk a már említettek közül.

Augusztusi tarlóvetés már biztosabb. Vethetünk ilyenkor fehér mustárt vagy zölden, hüvelyes értékesíthető express borsót.

Mindebből láthatjuk, hogy számos mód kínálkozik a kettős takarmánytermesztés megvalósítására. A gazda tudásán mulik csak, hogy ezt a lehetőséget kiaknázza körülményein töle telhetőleg javíttson.

Molnár Ferenc,
m. kir. gazdasági tanár.

BOSNYÁK JÓZSEF

könyvnyomdája
ZOMBOR
Csihás Benő 3

izléses és modern
nyomtatványokat
készít jutányos áron

Pontos kiszolgálás
TELEFON 213

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara közleménye. A zsidónak tekintendő értelmiségi munkakörű alkalmazottak bejelentése katonai szolgálat esetén

A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásáról szóló 1939. IV. tc. végrehajtásával kapcsolatban több munkaadó az Értelmiségi Munkanélküliség Országos Kormánybiztosához benyújtott változási kimutatásban, vagy nem jelentette be a 7720/1939. M. E. sz. rendelet 44. §-ának 3. bekezdésében foglalt rendelkezésekre figyelemmel a katonai kiségitő szolgálatra behívott alkalmazottját, illetve a vonatkozó változási kimutatásban kitérték arra, hogy azokat a zsidó alkalmazottakat, akiknek munkaviszonyát a törvény rendelkezéseinek végrehajtása érdekében meg akarja szüntetni, akik azonban katonai kiségitő szolgálat teljesítésére hivatottak be — anélkül, hogy azoknak az alkalmazottaknak munkaviszonyát felmondás útján megszüntette volna. Ezek a munkaadók azzal érveltek, hogy az elbocsátandó zsidó alkalmazott előttük ismeretlen helyen teljesít katonai kiségitő szolgálatot és ezért nem tudják velük a felmondást közölni.

A sorozatos törvénysértések és az ezzel járó büntető jogkövetkezmények elkerülése, valamint a törvény végrehajtásának elősegítése érdekében az Értelmiségi Munkanélküliség Ugyeinek Országos Kormánybiztososa felkérte a kamarákat, hogy a kereskedelmi és ipari érdekeltséggel közölnék a 263.877/1942. sz. körrendeletében foglaltakat, amely így hangzik:

„Az 1939. IV. tc. rendelkezéseinek végrehajtásánál azokat a zsidókat tekintendő értelmiségi munkakörű alkalmazottakat, akik az 1939. II. tc. 230. §-t, illetve az 1942. XIV. tc. 5. §-a alapján katonai kiségitő szolgálatot teljesítenek, a 7720/1939. M. E. sz. rendelet 44. §. 3. bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében csak az esetben nem jelentendő be hozzám, amennyiben nevezettek az illetékes katonai parancsnokság oly értelmű igazolását mutat-

ják be munkaadójuknak, mely szerint két éves, vagy ennél hosszabb tartamu katonai kiségitő szolgálatra hivatottak be. Amennyiben nevezett ily igazolvánnyal nem rendelkeznek, vagyis ennek megfelelően rövidebb ideig tartó kiségitő szolgálatra hivatottak be, az ilyen alkalmazott a munkaadó részéről hozzám továbbra is bejelentendő és részemről az arányszám megállapításánál továbbra is figyelembe fog vétetni.

Az 1939. IV. tc. végrehajtása tekintetében szűk séges felmondás eszközölésének nem akadályozza az, hogy a zsidó alkalmazott katonai kiségitő szolgálatot teljesít, mert a felmondásra a 8.500/1940. M. E. sz. rendelet ilyen esetben is módot ad.

A felmondást a munkaadó ajánlott levélben közölje az alkalmazottal akkor, ha tudomása van arról, hogy hol teljesít Magyarországon katonai kiségitő szolgálatot. Abban az esetben, ha a munkaadó előtt az elbocsátandó alkalmazottjának katonai kiségitő szolgálata helye ismeretlen, vagy az nem Magyarországon van, a vonatkozó törvényes rendelkezéseknek megfelelően kiállított felmondást hozzám (Értelmiségi Munkanélküliség Ugyeinek Kormánybiztososa, Budapest, V., Klótd u. 10/c) kell ajánlott levélben beküldeni, csatolni kell ahhoz az illető alkalmazottnak a 7720/1939. M. E. számú rendelet 47. §-a szerinti kiállított személyi lapját és be kell jelenteni, hogy a munkaadó tudomása szerint melyik községbe vonult be az alkalmazott közérdekű munkaszolgálatra. Az ilyen módon hozzám benyújtott felmondás közléséről én gondoskodom.

Az a zsidó munkavállaló, akinek munkaviszonyát a munkaadó a hozzám beküldött vagy más módon közölt felmondással felmondja, a munkaviszonyt a katonai kiségitő szolgálatának megszűnése után tovább nem folytathatja.

Kedvező az őszi vetések állása

A földművelésügyi minisztérium most hozta nyilvánosságra a vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szóló jelentését. Eszerint az utolsó négy héten az átlaghoz képest igen hideg időjárás uralkodott. A csapadék az országnak csaknem

kétharmad részében meghaladta az átlagot, nagy területeken pedig az átlag kétszeresét is. Az elmúlt időszak időjárása mezőgazdaságunk helyzetére, de főleg a vetések állására kedvező befolyást gyakorolt.

Valaki kopog az ablakon

A DÉLVIDÉK REGÉNYE

— Nem. Valamivel azelőtt kellett ugyan, hogy pénze legyen, mint vasuton jött Granthambig. Hogy hogyan történt ez, azt nem tudom, hiszen két nappal azelőtt a tolvánházban aludt s az utcáról szedték föl, egy fillér nélkül.

— Ezt megmagyarázhatom. Kérem, folytassa, hátha mégis valami tévedés lesz...

— A sörházból együtt jött ki az öregekkel, de aztán néhány száz méternyire, az országúton elváltak. A fiatalabbik nő nem akart tovább menni. Kijelentette, hogy minden pénzét elköltötte és nincs miből fizetnie szállást. Nem is volt... nem is volt egészen józan. Az utcán kis fészere van, amit garázsoknak szoktak használni, benne petrol meg benzín. Ha nincs ott senki, rendszeren lecsukják, de ezen az éjszakán valamiképpen nyitva maradt. Az asszony azt mondta, hogy itt fog aludni és be is ment. Csak másnap reggel jöttek rá, hogy... hogy mi történt. Akkor a rendőrség azonnal nyomozni kezdett. Megtalálták az öreg csavargót és a feleségét, akik akkor már Syston táján jártak és tőlük szereztek az adatokat. Azt hiszem, most már alig van hozzátenni valóm...

Maitland kissé tétovázott, nagyon nyelt, aztán folytatta:

— Csak az, hogy... szóval, hogy nem a rendes nevén ismerték, hanem mert az egyik uja hiányzott, arról keresztelték el. Granthamban a rendőrség különben számon tartotta és tudott róla mindent. Telefonon bementék, hogy John Shirley felesége, Anne Shirley, azelőtt Londonban laktak, most külön élnek és a férj lakása Friar's Asbeben van, a családi házában. Hogy

honnan tudta mindent a granthambi rendőrség, arról fogalmam sincs. Azt az utasítást kaptam, hogy azonnal beszéljek önnel ebben a dologban.

Shirley hallgatott. Aztán összehúzta magát.

— Igen... és... és most mi lesz, Maitland?

— Önnek természetesen el kell jönnie Granthamba, Mr. Shirley.

Shirley gépiesen felült.

— Igen. Ugy gondolja, hogy... hogy a személyazonosságát megállapítani...? Maitland nagyot nyelt.

— Hát igen, úr úr... úr úr az ilyen esetben kissé bajos, menthogy...

— Nem lenne szíves megmondani, amit gondol, Maitland?

Még valamit hozzá kell tennem, kérem... nem szeretném, ha kínos érzést okoznék és igyekszem minél rövidebben elmondani. Az igazság az, hogy a benzintartály tele volt... hiszen tetszik tudni, hogy az milyen veszedelmes... elég egy gyufa, vagy egy égő cigaretta... fellobban mindjárt... Ez, persze, rögtön halált jelent. Ez történt. És eloltani sem igen lehet az ilyen tüzet. Az egész bódé hamuvá égett és csak másnap jött rá a rendőrség, hogy volt is valaki benne az éjszaka. Azt pedig, hogy ki lelte ott a halálát, csak még később állapíthaták meg... Nem hiszem... nem hiszem, hogy jobban meg kellene magyaráznom, Mr. Shirley.

Shirley elfordult és az ablakhoz ment. Végre megszólalt:

— Hiába, ezt el kell viselnem — mondta. — Essünk tul rajta mielőbb.

A külső gazdasági munkák — a trágyahordás kivételével — szüneteltek. Nagy erővel folyt a fakitermelés, favágás és fahordás, továbbá a nádvágás, a jégkitermelés és a hordás. Ezenkívül a teljes majori munkák foglalkoztatták a gazdákat, valamint a vetőmagelőkészítést.

Az őszi vetések közül a repcék a legtöbb helyen még az őszi szárazsággal következtében ritkák vagy foltosak maradtak, de eléggé megerősödve kerültek a hótakaró alá. Az őszi kalászosok közül az őszi árpák legnagyobb része, valamint a korai vetésű búzák és rozok egyrésze szintén ritka maradt, néhol foltos vagy hiányos. Ettől eltekintve azonban nagyon jól megerősödtek. Az októberi vetésű búzák és rozok szép sűrűek. Nagyon jól keltek és eléggé megerősödtek. A novemberi vagy későbbi vetésű búzák és rozok legnagyobb része szintén jól kelt és kellő vastagságu hótakaró alá került. Az őszi helyen kell tartani. Általában megállapítható, hogy az őszi vetések idáig jól teleltek és állásuk ezidőszertint kedvező.

Az állatállomány kondíciója kielégítő. A fertőző megbetegedések közül a száj- és körömfájás enyhe lefolyású és sok helyen szűnőben van. Serzésbenulás csak Hajdu megyében lépett fel, de az óvintézkedések következtében tovább nem terjed. Egyéb fertőző betegségek nem léptek túl a szokásos mértéket.

Az ujborkok kezelése során az idén tekintettel kell lenni arra, hogy azok túlnyomórészt savszegények, tullágyak s ezért betegségekre, törésre hajlamosabbak, lassabban tisztulnak le. Mivel az ilyen boroknál a természetes savcsökkenés (almasavbomlás) nem kívánatos, az almasavbontó baktériumok elpusztítása céljából a bort bekénezzük, ami a barnatörést is megakadályozza és a bor letisztulását is elősegíti. A kénezést lefejtés előtt legalább 8—10 nappal a borban hirtelen 10 gram (1 deka) bor-ként (káliummetabisulfit) feloldásával hajtjuk végre. A fejtést az ilyen lágyboroknál lehetőleg korán végezzük, vagy legalább a fenti kénezést alkalmazzuk idejekorán, legkésőbb január közepén. A fejtést nyitlan, a bort levegőztetve, kénezetlen hordókba eszközöljük. A lágyborok savtartalmát csak kemény, savdus borokkal házasítással emelhetjük. A keverési arányt, vagyis a házasításra kerülő borok mennyiségét legjobb kicsinybeni próbák alapján izléssel előre megállapítani.

Alig néhány perc múlva Maitland kis autója már ott robotgott az országút felé vezető kocsitúton. Maitland ült a volánnál, Shirley mellette gubbasztott lehorgasztott fejével. Még mindig szédült. Nem birt magához térni a váratlan, rettenetes hír után. Amint a kocsi lassított a kanyarultnál, melyen túl már a hatalmas vadgesztenyék sorakoztak az országút mentén, feltűnően csinos fiatalember bukkant fel előttük szilaj fekete ló hátán.

Apróhirdetések

Borbélysegéd, iómun
kás alkalmazást keres.
Érdeklődést a feltétel-
ek feltüntetésével a
kiadóhivatal, továbbít.
a-3035-f

Eladók Bercsenyi ut
3 számban „Wingel”
ébredőszekrény, álló-
óra, 6 borszék, 2 fehér
hálószoba, képek, sző-
nyvek, hegedű, gram-
mofon stb., valamint
az Árpád utca 6 alati
házam. a-3036-f

Molnártanoncot ke
res özv. Szalav And-
rásné hengermalom
Bácskertes. Csak szem-
melvesen tárgyal.
a-3015-f

Keresek megvételre
kisebb kenderkikézi-
tő üzemet és kisebb
kenderfonót. Kender-
fonalat minden tétel-
ben, napiáron átve-
szek. Cím: Czében De-
zso szövőmester. Gvör
Zichy Ottó utca 25.
a-3016-f

TELEK Zomborban
5 percnnyire a város
központjától, gyönyörű
helyen, három ol-
dalról kövesuttal, cca.
200 termő szőlőtöké-
vel, eladó. Szép fe-
vése alkalmassá teszi
villa, vagy kertes ház
építésére. Értékes be-
fektetés. Ára P. 7.000.
Smerczka Manóné,
Zombor, Schweidel J.
u. 11. a-3013

Ház melléképületek
kel (minden térlából
felépítve), görével, a-
zonkívül 18 hold szán-
tóföld Zomborban el-
adó. Érdeklődni: Zom-
bor, Bethlen utca 16.
a-3021-f

Eladó butorok: egy
teljes hálószoba, kert
butorok, uriszoba buto-
rok, csillár és egyéb
berendezési tárgyak
eladók. Felvilágosítás-
sal szolgál dr. Müller
János ügyvédi irodája
Zomborban, Zrinvi u.
11. a-3034

DÉLVIDÉK

ZOMBOR, 1943. február 9.
Csihás Benő u. 3. III. évfolyam, 31. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés egy hónapra 3.20, negyedévre 9.20 P.
Levél cím: Zombor, p. l. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

A magyar csapatok arcvonaláról nincs jelentenivaló

NÉMET ELLENTÁMADÁSOK FOLYNAK A DON VIDÉKÉN

A Kaukázus vidékén visszaverték a szovjet támadásokat, az oskofi arcvonalon újult erővel lángoltak fel a harcok

Egyiptom nem üzen hadat a tengelynek

Tunéziában kivetették állásukból az angol-amerikai csapatokat — Rommel a tengerhez vezető utat szűrtje meg

31 millió tonna hajóteret veszített eddig Anglia

A szovjet csapatok kitaró és szivós rohama még most sem veszített lendületéből. Az arcvonal egyes szakaszain a hatalmas nyomás veszített ugyan erejéből, de ugyanekkor felángolt a harc a másik szakaszon. A szovjet minden erejét és minden fegyverét harcra dobta. A tömegátadások előtt hatalmas tankcsordák nyomulnak fel, hogy ezek védelme alatt a szovjet gyalogság tengere eláraszsa a német vonalat. A tankok mellett az oroszok legújabb — mint egy tájékoztató jelentés mondja — harcra dobták nehéz páncéltörő ágyúikat is. A keleten folyó csaták változatosak, gyorsak és meglepetésszerűek. A küzdelem emberfeletti, s megnehezíti a hadműveleteket az időjárás is. A szovjet a középső arcvonalon jelenleg szokatlanul erős és heves hóviharban támad. A dermesztő hideg, a szél, de különösen a hó, amely fehér függönyt von a védő és a támadó ellenfél közé, akadályozza a mozgást, a pontos kilövést és ezzel nemcsak a támadó lendületét csökkenti, de a védőkre és nagy feladatot ró.

A most folyó gigászi keleti küzdelmet négy szakaszra lehet osztani. A front legdélibb részén, a Kaukázus északnyugati kifutóinál tombol talán a leghevesebb csata. A szovjet itt a német utóvédke erejét szeretné megtörni. Háttámadással is kísérletezett, ejtőernyősöket dobott le és partraszállást hajtott végre Novoroszijzsk térségében. A második szakasz Rosztov térsége. A kercsi átjáró birtokáért a bolsevisták minden áldozatot meghoztak, de ez a szakasz rendületlenül kitar. A harmadik térség Charok területe, a negyedik Orel térsége.

Orelnél a szovjet minden erejét összpontosította és terve világos: lekanyarodni az Azovi tengerig. Erre a frontszakaszra erős német kötelékek érkeztek, legalább is erre lehet magyarázni azt, hogy a védők minden szovjet tömegátadás ellenére

is nap-nap után visszaverik ellenfelüket. Itt jelentősen megerősítették állásaikat a szövetségesek. A középső arcvonalszakaszon a nagy hóviharban a szovjet megkísérelte benyomni az egyik kiszögellő német állást, hogy ezzel elvágja a gyűrűbe rekedt ellenséget a csapatok zömétől és az utánpótlástól. A támadás után a bolsevista gyalogság hulláhegyei borították a csatateret.

A heves ellenállás azt eredményezte, hogy a kaukázusi német hadsereg zavartalanul visszavonult megrovíditott állásaiba, hogy itt várja be a szigorú orosz tél végét. Március közepéig a német védősereg, amely a megrovíditott állásokkal jobb helyzetbe került, mint a támadó fél, kemény ellenállást tud kifejteni. Ezt lehetővé teszi számára a könnyebb utánpótlás is. Március közepén a szovjet téli tömegátadása megakadt, mert az olvadással az utak járhatatlannokká válnak. A tavaszi német offenzíva pedig megadja a feleletet az ellenségnek és a kételkedőknek is.

A Magyar Távirati Iroda a keleti harctéri helyzetről azt írja, hogy a Kaukázusban a heves ellentámadások után kibontakozik az ellenállás sikere. A mozgó védő harcok, amelyekre áttértek a szövetségesek, a sündisznóállások sorozatával, lökésekre kényszeríti az ellenséget, amelynek ereje így szétforgácsolódik. Ez a harcmodor sikeresen bevált. A sündisznóállásokat csak addig alkalmazták azonban, amíg a helyzet ezt megkívánja. Sztalingrád helyzetében az itt védekező Paulus-csoport páratlan hősiességgel oldotta meg feladatát. A déli szakaszon az egyes sündisznóállásokból feladatuk teljesítése után kitértek a védők. Bár ez a harc mód a magyar csapatok számára új és szokatlan, ezt mégis sikeresen alkalmazták.

A Magyar Távirati Iroda szerint a honvédségek arcvonaláról lényegesen jelentenivaló nincs. Voro-nezstől délnyugatra szokatlanul erős

harc. A hőmérséklet minusz 10—15 fok.

A Német Távirati Iroda közli a vezéri főhadiszállás keddi hadijelentését, amely szerint a középső front déli részén az ellenség támadásának hevessége egyre fokozódik. A német és szövetséges csapatok súlyos elhárító harcot vívnak. A Kaukázus nyugati részén visszaverték a szovjet helyi jelentőségű előretöréseit. Az ellenség megújított támadásaival szemben a Don vidékén ellentámadások folynak. A szovjet Oskol vidékén széles arcvonalon megújított támadásait visszavetették, vagy felfogták. Az elhárító harcok, annak ellenére, hogy kedvezőtlen az időjárás, eredményesen folynak.

A Lagoda tó környékén indított bolsevista támadás nem járt területi nyereséggel. Kelet Karéliában visszavetették az ellenséget.

Tunéziában az ellenség két ponton kísérelt meg áttörést, de sikertelenül. A harcok során rendkívül fontos szerepe volt a légi erőnek. A tengely repülői ellenséges csapatösszevonásokat, menetoszlopokat és katonailag fontos berendezéseket, repülőtereket és anyagraktárokat bombáztak sikerrel. Tegnapra virradó éjszaka Algir és Bougie kikötőit árasztották el bombákkal a német repülők.

A tunéziai harcok során különösen a rosszul felfegyverzett idegenlégionisták szenvedtek súlyos veszteségeket. A németek több mint negyezer foglyot ejtettek, s óriási mennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. Meghíusult az angol és amerikai csapatoknak a tengerpart-ra való kitörési szándéka is.

Külföldi hírirodák jelentése szerint Rommel páncélos kötelékei a tengerhez vezető utat szállják meg. Az első találkozás az ellenséggel Faid környékén volt, s itt az angol-szászok maradtak alul.

A keddi olasz hadijelentés szerint

Libia és Tunézia határán az ellenség előretörései megakadtak. Két olasz buvárnaszád elsüllyesztett egy bizonyos kereskedelmi hajót és egy torpedónaszádot. Massini és Palermo ellen intézett légitámadás során az ellenség hat gépet veszített. Nápoly bombázásának 10 halottja és 60 sebesültje van.

A japán főhadiszállás jelentése szerint a Guadalcanárnál lévő erőket elvonták, mivel azokra ott jelenleg nincs szükség. Az ellenség itt 25.000 halottat és sebesültet, 230 repülőgépet, 30 löveget és 25 harckocsit veszített. A japán veszteség 16.737 halott vagy sebesült és 30 repülőgép.

Különösen eredményesen harcra az angol-szászok ellen a német tengeralattjárók. Az olasz lapok feltűnő helyen közlik a német különjelentéseket a tengereken elért újabb sikerekről.

A mai háboruban, írják az olasz lapok, az egész világ sorsa forog kockán. Az ellenség taktikái senkit sem tévesztettek meg. Az ellenség bekezdő hadműveletei nem érték el azt a célt, amelyet akartak, mert a tengely visszacsapott.

Igaz, hogy Libia elveszett, de Tunéziában erősen áll a német hadereje. Keleten pedig újabb szakaszba jutott a háború. Sztalingrád hősei, s azok, akik életüket áldozták a hazáért, megfékeztek a szovjet támadás lendületét. A Popolo di Roma azt írja, hogy az ellenség nem tud áttörni azon a védelmi vonalon, amelyet most a németek berendeztek. Amerika és Anglia csak a tengereken küldhet utánpótlást szövetségeseknek, de a buvárhajók kemény helyzetet teremtenek. Azokból a repülőgépekből és harckocsikból, amelyet előállítanak vajjon mennyi jut el? A kérdés az olasz lap. Anglia, ha nem küzdi le a buvárhajót, elveszti tengeri uralmát. Ez pedig döntő hatása lesz a helyzet további alakulására.